

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1882.

Andra Kammaren.

N:o 25.

Torsdagen den 16 Mars.

Kl. 7 e. m.

§ 1.

Fortsattes öfverläggningen rörande I:sta punkten af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 4, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående med Frankrike afslutade nya handels- och sjöfartstraktater.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Herr Sjölund, som först uppropades, anförde: Herr vice Talman! Såsom skäl emot antagande af franska handels- och sjöfartstraktaten hafva anförts många i och för sig beaktansvärda omständigheter. Ovedersägligt är dock, att traktaten medför stora fördelar för våra större exportartiklar på den franska marknaden. Traktaten torde också medföra en större trygghet för vår sjöfart, derigenom att vi blifva likställda med de mest gynnade nationer. Jag har därför kommit till den åsigt att vi böra antaga traktaten, och jag för min del kommer att rösta för Bevillnings-Utskottets förslag i denna fråga. Diskussionen har varit så uttömmande, att jag för min ringa del icke kan hafva något att tillägga. Jag vill endast göra en liten anmärkning mot en föregående talare. Denne talare yttrade att vårt land befann sig i en mycket sorglig ställning, och att det på landsbygden står mycket sämre till än för 20 år sedan, emedan $\frac{3}{4}$ af all jorden vore intecknad. Jag får då säga, att jag beklagar om så verkligen är förhållandet på Öland, men jag hoppas dock att icke samma tillstånd är rådande i riket i öfrigt.

Jag skall nu inskränka mig till att yrka bifall till Utskottets förslag.

Herr Ekdahl: Då diskussionen i denna fråga tycks arta sig att blifva en öppen votering, anser jag mig äfven böra angifva den ställning, hvartill jag kommit till densamma. Jag säger: *hvertill jag kommit*, därför att jag hvarken är protektionist eller frihandlare, ehuru jag kanske lutar mer åt sistnämnda håll. Den åsigt jag omfattar har jag kommit till efter att noggrant hafva tagit del af den Kongl. propositionen och Utskottets betänkande med dess reservationer. Jag har sålunda funnit, att olägenheterna af traktatens antagande äro större än fördelarne och att densamma alltså icke är för vårt land fördelaktig. En talare på skånebänken nämnde i förmiddags något om bristande bevisning af dem som yrkade afslag. Jag får då säga, att

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

den bevisning som lemnats under diskussionen af traktatens förespråkare icke varit sådan, att den kunnat ändra min nyssnämnda åsigt. De herrar, som sitta här framför mig, yttrade sins emellan att det anförande, som på förmiddagen hölls af representanten från Sundsvall, var det bästa af alla de anföranden, som här andragits till förmån för traktaten. För min del kan jag icke gifva dem rätt härutinnan; mig föreföll det tvärtom, som skulle anförandet hafva varit behäftadt med åtskilliga öfverdrifter. Den ärade talaren yttrade, att man på en standard trä, hvilken i medeltal betingade ett försäljningspris af 115 kronor, kunde beräkna såsom handelsvinst 15 kronor och för inköp af träet på roten 25 kronor. Återstoden 75 kronor skulle enligt hans förmenande tillfalla arbetaren. Jag vill dock erinra om — något, som litet hvar väl kan tänka sig — att det är åtskilliga andra kostnader, som måste utgöras, innan sågverksegaren får sitt virke färdigt för marknaden, t. ex. för hästarne, som skola draga det ut ur skogen, för transporten på jernväg, åtminstone då virket skickas till Sundsvall och några andra platser, för ångbåtar som bogsera timmerflottorna, och slutligen för att amortera de stora ångsågarne med deras dyrbara maskiner. För allt detta måste naturligtvis afdrag ske. Blott hvad som derefter återstår af de 75 kronorna tillfaller arbetarne; men detta blir en betydligt mindre siffra, än den talaren uppgaf. På dessa 75 kronor stödde talaren dock sina uppgifter om de 30,000 arbetarne. Då den beräkningen är falsk, blifver sålunda också bevisningen allt igenom falsk.

Här har talats mycket om landets utveckling sedan 1865, då förra handelstraktaten antogs. Att landet sedan dess gått framåt är sant; men jag vill erinra herrarne, af hvilka de flesta äro äldre än jag och således böra väl bättre än jag känna till förhållandena före den tiden, att redan förut var landet stadt i en betydlig utveckling, oaktadt någon traktat med Frankrike då icke fans. Att utvecklingen sedan den tiden fortgått, tillskrifver jag för min del helt andra orsaker än franska traktaten, såsom de stora jernvägsföretagen och de stora län, som upptagits i utlandet såväl derfor som för hypoteksföreningarne. Traktaten har, efter min åsigt, således icke åstadkommit denna utveckling.

En talare på statsrådsbänken hoppades, att vin skulle i framtiden blifva en nödvändighetsartikel här i landet. Jag för min del har dock icke hört talas om, att vin ingår som en nödvändighetsartikel i andra länder, än der det odlas, och icke ens alltid i dessa länder. I Tyskland t. ex. odlas mycket vin; men man kan icke säga att vinet der är en nödvändighetsartikel. Här är vår nationaldryck bränvin, med glädje har jag sett att förbrukningen deraf år för år minskas, men kommer säkerligen denna vara ändock att länge hafva en stor af-sättning. De afgifter, som arbetaren får betala för bränvinet, äro dels en tillverkningskatt af en krona och dels en försäljningskatt af 25 öre för parti af minst $\frac{1}{2}$ kanna. Detta gör per liter $47\frac{1}{2}$ öre. Vid mindre parti får han betala 40 öre i utskänkningskatt, hvilket gör $53\frac{2}{10}$ öre per liter. Den förmögne mannen åter, som kan dricka vin, skattar derfor endast $16\frac{1}{2}$ öre per liter, hvilket för en butelj champagne, rymmande 30 kubiktum, gör $14\frac{1}{4}$ öre. Hvad folket skall

tänka om en lagstiftning i sådan riktning behöfver jag icke påpeka.

Jag vill icke uppräknat alla de skäl, som här blifvit anförda mot traktaten, jag skall blott erinra om en af dess olägenheter, nemligen den som skulle drabba en industrigren, nemligen tillverkning af rakknifvar, som i Eskilstuna utvecklats i betydlig grad, och hvarifrån utgå rakknifvar, som öfverträffa alla andra dylika. Tullen å denna artikel är nemligen i den föreliggande tariffen upptagen till omkring tio gånger högre belopp, om de skola från Sverige införas till Frankrike än om de derifrån hit införas. En brist, som af en talare på förmiddagen omnämndes och som jag särskildt vill betona, är, att i denna tariff finnes ingenting, som skyddar oss för tull från Frankrikes sida på spanmål. Det finnes många artiklar, som äro upptagna i tariffen såsom fria från tull; men det hade varit önskligt att deri äfven stadgats, att spanmål skall vara fri från tull i Frankrike, så länge traktaten varar; annars kan man tänka sig att Frankrike, som det uppgifves vara ett protektionistiskt land, kommer att åsätta tull å spanmål, som ju för oss är en vigtig exportvara. Vi veta icke huru länge våra skogar räcka till — i Norge hafva de snart sagdt tagit slut; och sågverksegarne sjelfva erkänna till och med att det icke kan dröja så många år, innan de äfven i Sverige äro försvunna, och då kan det vara godt om vi hafva spanmål att utföra, utan att råka ut för höga tullar, åtminstone icke från Frankrikes sida.

Jag slutar med att instämma med de talare, som yttrat sig mot traktaten, och skall således anhålla att få yrka afslag på Utskottets förslag.

Herr Ekenman: Efter det ganska långa anförande, jag under gårdagen höll i frågan, kan det icke falla mig in att rätt länge upptaga Kammarens tid; och jag skulle icke hafva besvärat Kammaren ett enda ögonblick, om jag icke blifvit, så att säga, strängeligen uppkallad.

Under diskussionen i förmiddagens plenum uppgafs nemligen af en eller ett par talare, att jag skulle under gårdagens debatt hafva framhållit såsom något fördelaktigt att afslå traktaten, emedan, sedan vi derigenom gifvit vår industri på hand att blifva skyddad, vi sedermera skulle hafva understöd af industriens vänner att pålägga spanmålstullar. Mitt yttrande, hvilket kan kollationeras efter den stenografiska uppteckningen, var att jag varnade Kammaren för att, såsom under den offentliga diskussionen framstälts, antaga traktaten, emedan traktatstarifferna icke hindrade oss att sedermera använda spanmålstullar. Således, jag *varnade* för rådet; men jag *gaf det icke*. Detta är en så väsentlig och så stor skilnad, att det icke må misstyckas mig att jag begärt att få en rättelse häraf i protokollet antecknad. Jag vill emellertid icke tro, att yttrandet fäldes i mindre lojal afsigt, ty man kan i en diskussion sådan som denna ganska lätt göra sig skyldig till missuppfattning.

Jag talade för öfrigt, under det anförande jag då höll, alldeles icke om, huruvida traktaten vore fördelaktig eller icke fördelaktig i protektivt hänseende, utan jag sökte tvärtom undvika de större tvistefrågorna

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

om frihandel eller protektionism; och enligt min uppfattning låter denna sak sig lätt behandla, utan att man behöfver gå på djupet med dessa frågor. De skäl, som för mig voro af afgörande beskaffenhet, voro dels sjöfartstraktatens natur och dels beskattningsfrågan. Nu har under gårdagens och dagens debatt blifvit sagdt, att min uppfattning, att sjöfartstraktaten skulle lemna rum för en utsträckning af premieringssystemet icke skulle hålla streck, emedan fransmännen vore ett så klokt folk, att man icke behöfde befara, att de skulle utsträcka premieringssystemet längre än redan skett. Denna supposition må stå för de respektive talararnes räkning; min uppgift var, att det genom traktaten icke lemnas oss någon *garanti* att premieringsbestämmelserna skola bibehållas oförändrade, sådana de nu äro. Detta tal dessutom från det hållet, att det vore oförståndigt af fransmännen om de utsträckt sitt premieringssystem, är ju minst sagdt besynnerligt, ty hela Frankrikes ekonomiska system, med sina ofta prohibitiva tullar, är ju äfven, enligt samma uppfattning, oförståndigt och man kan ju icke påstå att en utveckling af premieringen skulle innebära någon inkonsequens med detta system.

Hufvudskälet, som för mig varit afgörande att afslå traktaten, har emellertid varit beskattningsfrågan, och särskildt den omständigheten, att i traktaten ingå sådana lämpliga skatteobjekt som vin och lyxartiklar. Saken är icke någon obetydlighet, såsom man velat framhålla, ty jag ber nemligen herrarne komma i håg, att här gäller icke endast Frankrike, utan alla länder med hvilka vi hafva traktater, deri vi förbundit oss att lemna dessa länder samma fördelar som den mest gynnade nation. Men viktigare än den skatt, som sålunda undgår statskassan, är den orättvisa i beskattningssystemet, som vi genom traktaten sålunda legalisera. Vi må väl nemligen medgifva, att detta vin, dessa konserver m. m. dock för närvarande äro lyxartiklar, som icke af den stora massan af folket förbrukas, och att det väl ligger en orättvisa uti att icke åsätta dessa artiklar en högre skatt än som skett. Jag vill dock ingalunda sätta en så hög skatt på dessa, att de blefve oskäligen dyra; men jag vill att de beskattas i proportion åtminstone lika med förnödenhetsartiklar. Jag har åtminstone icke af den diskussion här blifvit förd funnit, att det ligger någonting orätt i den uppfattning jag har i denna sak; och jag tror, att den stora massan af folket känner sig smärtsamt berörd, när det ser de förmögnare hägnas med ett tioårigt privilegium å billiga lyxartiklar, medan förnödenhetsartiklar, som af den stora massan förbrukas, äro drygt beskattade. Detta skäl har för mig varit afgörande och alldeles icke andra, såsom man velat påstå.

Slutligen, medan jag har ordet, ber jag att få yttra något med afseende å den varma och stundom nästan heta debatt, som i frågan under denna dag egt rum. För min enskilda del ställer jag högt de anföranden, som hållits, och de upplysningar, som lemnats från motsidans talare. Jag har ofta intagits af liflig beundran öfver de ganska utmärkta anföranden man här fått höra; de hafva ofta vitnat om en glödande entusiasm, alltid om en varm fosterlandskärlek; men jag tror icke att jag begär för mycket, om jag anhåller att denna sidas representanter måtte tillerkänna oss, motsidans representanter, åtminstone sistnämnda egenskap.

Grefve Sparre: Jag hade egentligen icke ämnat begära ordet i denna fråga, men under diskussionen har yttrats så mycket — ja, jag skulle nästan vilja säga, att våra motståndare tagit munnen så full — att jag anser mig i min egenskap af protektionist — ty jag säger rent ut, att jag är det — nästan skyldig att försvara mig mot sådana uttalanden.

Under en längre tid har det varit en sedvana att i pressen och af en och annan under diskussionen här behandla alla dem, som försvara skyddstullsystemet, såsom ett slags »nöt»; ja, det har till och med setts sådana fraser som: att man icke kan vara protektionist af andra bevekelsegrunder än egennyttan, eller okunnighet, eller begge delarne. Vi få väl underkasta oss till och med detta hårda omdöme och trösta oss med att vi dela detta hårda öde med Tysklands Bismark, Frankrikes Thiers, Englands Beaconsfield, alla de statsmän, som snart under 18 år styrt Nordamerikas Förenta Stater, de statsmän, som ännu längre styrt Ryssland och dem, som för närvarande styra Österrike, ja, jag kan knappast hitta på något land, som icke styres eller styrts efter protektionistiska grunder. Det enda land, hvarom detta numera icke gäller, är England. Men detta kommer sig, såsom jag många gånger förut sagt, af det enkla skälet, att England, som var ytterst protektionistiskt ända tills det märkte att dess egna kapital, industriella anläggningar och flotta voro så stora, att det kunde beherska världen, då först öppnade sina hamnar för import samt predikade frihandel. Vi protektionister böra således kunna finna oss i detta hårda omdöme. Vi torde äfven böra finna oss i det omdöme, som här i dag fälts af en talare på malmöbänken, hvilken sade att han under sin riksdagsmannabana aldrig hört så klena bevis från motsidan eller att dess bevisning legat till den grad under, som i denna fråga varit fallet. Det är naturligtvis vår underlägsenhet, som gör detta. Jag åter beundrar den talang, åtminstone på bredden, som framfört motsidans skäl, ehuru jag befarar att man i bland hoppat något litet öfver i sin bevisföring. Men hvad jag vill reservera mig mot är ett annat yttrande, som af en annan ärad talare fälles och som jag noga antecknade. Han sade nemligen, att man kan försvara en sak af vida renare motiv än protektionisterna göra. Jag anhåller då att — huru man än i öfrigt behagar bedöma protektionisterna — man åtminstone icke måtte förneka, att vi också kunna hafva rena motiv för vårt handlingssätt; ty jag vet att i detta hänseende täfla vi med våra motståndare. Jag har tillåtit mig att med dessa ord besvara de gjorda inkasten och dermed söka hejda den något extravaganta diskussionen i dag.

Jag skall nu anhålla att få yttra några ord med anledning af motsidans skickliga bevisföring. En talare här har sagt, att dess bevis voro lika så goda som våra voro odugliga. Jag undrar dock om det kan hänga riktigt i hop med det påståendet att, om vi icke nu antaga franska traktaten, skulle våra skepp komma att ligga och ruttna i hamnarna eller vi skulle åtminstone nödgas försälja dem; att Göteborg, Sundsvall och åtskilliga andra städer skulle upphöra att existera, hvartill Kristiania skulle vara orsaken; att vidare 35,000 människor, som nu sysselsätta sig med skogsarbete, skulle stå brödlösa; och slutligen — det allra besynnerligaste — att *skogsodlingen* skulle motverkas.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

Skulle verkligen skogsodlingen befrämjas genom antagande af franska handelstraktaten? Jag har då frågat mig huru det kunde hänga i hop, att våra skepp skulle få ligga och ruttna eller försäljas o. s. v., om icke traktaten antoges. Tonnageavgiften är ju redan borttagen i Frankrike. Den kan således icke motverka vår sjöfart på detta land. Dessutom, hafva vi icke skeppsfart på andra länder? Men äfven vår skeppsfart på Frankrike skulle, om traktaten *afsloges*, icke belastas med denna befarade afgift; vår sjöfart på detta land skulle i sådant fall vara persist densamma som den nu är och icke betungas med några nya band eller skatter. Möjligtvis skulle man då affordra skepparen lotspenningar och kanske äfven, enligt hvad den norska storthingskomitén i frågan upplyst, mäklarekurtagé. Men det senare kan undvikas om skepparen talar fransyska; och lotspenningarne äro en obetydlighet. Således, hvori består faran? Man har arbetat sig upp till en storartad förskräckelse, emedan man befarar att tonnageavgiften skall lefva upp igen just nu, då franska nationen bestämt sig för premieringssystemet för en tid af 10 år. Dessa olägenheter för sjöfarten och dessa olyckor för vissa städer skola blifva följdén, om traktaten afslås! Jag ber om förlåtelse, men om våra skäl äro klena, så tillåter jag mig säga att motsidans äfven synas mig vara till och med löjliga. Jag ber blott att få nämna skogsodlingen.

Vidare skulle milliontals träd komma att stå och ruttna på rot, och 35,000 arbetare blifva brödlösa. Af hvilket skäl? Skulle då vår sågverksrörelse alldeles afstanna? Hela den öfriga världen är ju persist som den varit, och Frankrike med, ty på bräder blir icke tull efter traktaten, och blir icke heller tull, om traktaten afslås. Det är blott hyflerierna, som få en liten vinst på traktaten, nemligen 50 centimer, det vill säga omkring 36 öre för 100 kilogram. Persist på samma sätt är det med jernet, ty nedsättningen uppgår till 50 centimer för tackjern och 1 franc för stångjern per 100 kilogram, det vill säga $1\frac{1}{3}$ skeppund, hvilket minskar tullen med omkring 18 öre per skeppund för tackjern och 36 öre för stångjern. Tro herrarne att dessa tullnedsättningar skulle kunna hafva en så mäktig inverkan på vårt lands jernindustri, att den deraf vore rent af beroende? Nej, mine Herrar! Man har arbetat upp sin fantasi något för häftigt i detta fall. Deremot vill jag ej neka att en utvidgad handel är en stor förmån, att handelsvälsignelse för hvarje nation i synnerhet på vår ståndpunkt bör högt uppskattas, och att staten således bör göra uppoffringar för ändamålet.

Om traktaten i öfrigt skall jag ej yttra mig; jag föreställer mig att dess öde är afgjordt. Jag har blott velat, för den händelse den går igenom, hvilket jag förutser, förklara att detta icke får anses såsom ett protektionismens nederlag. En traktat, mine Herrar, är icke annat än en afhandling mellan två protektionistiska stater, hvarigenom den ene gifver efter af sin protektionism *så litet* som möjligt för att förmå den andre att släppa efter på sin protektionism *så mycket* som möjligt. Äfven den, som gillar denna traktat, kan vara ganska protektionistisk, såvidt han anser fördelarne uppväga förlusten.

Slutligen har jag velat säga ett ord i anledning af talet om de stora fördelar vårt lands näringslif skulle hafva vunnit utaf 1865 års nu tilländalupna traktat med Frankrike. Man har sagt att denna

traktat varit så ofantligt gagnelig, att det vore himmelsskriande att upphäva den. Men, mine Herrar, när man betraktar den utveckling, som handeln och rörelsen i hela Europa tagit under dessa 18 år, så måste man erkänna att utvecklingen i Sverige ej varit större än, ej ens lika stor som i andra länder. I Ryssland till exempel har, efter hvad jag just i dag sett i en tidning, den utrikes handeln sedan Alexander II:s tronbestigning vuxit i värde från 309 till 1,215 millioner rubel, det vill säga fyrdubblats, under det Sveriges under samma tid tvådubblats. Det är således ej företrädesvis Sverige, som utvecklats sin rörelse under denna period, utan denna utveckling är gemensam för hela Europa, allra minst har den framkallats af franska handelstraktaten. Många omständigheter hafva samverkat dertill. Det gick under 1850- och 1860-talen en liberal handelsströmning genom hela Europa; flera nationer slogo då in på frihandeln. Enligt hvad tullkomiténs betänkande upplyser, hade vi redan på 1830-talet lemnat det prohibitistiska systemet för att ingå på ett liberalare system, och det var naturligt att detta skulle efter 15—20 års förlopp börja visa sina frukter. Dertill kommo, såsom en talare nyss erinrat, jernvägsanläggningarne, som åstadkommo en revolution i all handel och rörelse, och slutligen de enorma summor, som vi under senare tiden upplånat och hvilka, spridda i landet, mäktigt bidragit att befordra utvecklingen. Dessa omständigheter i förening, men icke handelstraktaten hafva åstadkommit denna utveckling i handeln och rörelsen.

Jag var med om den upplösningsströmning i vårt affärslif, som inträdde i början af 1850-talet, omkring 1856, och som föranledde vårt inträdande på skuldsättningssystemet. Om herrarne varit med derom, så skulle herrarne fått se en liknande tillväxt som nu i handel och rörelse, men utan någon handelstraktat, då som nu föranledd endast af en naturlig utveckling.

Jag har redan alltför länge upptagit Kammararens tid och slutar med att ännu en gång upprepa, att jag tagit till ordet icke för denna traktats skull, utan endast för att försvara den ställning, jag såsom protektionist anser mig lofligen kunna intaga. Jag vill endast tillägga, att, om i allmänhet protektionisterna haft mindre benägenhet för denna traktat, är det därför att de önska en förändring i själva systemet. Vår skuldsättning sedan 1856, således under de sista 25 åren, uppgår till mellan 4 och 500 millioner kronor. — 1856 funnos visserligen några hypoteksbankslån, men de utgjorde blott mindre summor. — Denna skuldsättning har förekommit en och annan litet oroande; det är till och med ett faktum, att de stora bankerna känna rätt hårdt de tider, då räntorna skola utbetalas på våra utländska lån. Det är på denna grund och af farhåga för att detta skulle kunna fortvara, som man på senare tider börjat draga sig tillbaka. Man har till exempel minskat byggandet af våra stambanor och begränsat det till understöd åt enskilda banor anslagna belopp till 1 million årligen för att så småningom minska denna upplåning. Ur denna synpunkt och emedan vi protektionister ansett traktaten gå i motsatt riktning, hafva vi icke varit tillfreds med densamma. Att fördelarne af denna traktat uppväga olägenheterna af densamma kan vara möjligt, och det kunna herrarne bättre bedöma än jag; men det har legat mig om hjertat att få för-

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

svara den ställning, protektionismen i allmänhet intager, och tillika i främsta rummet försvara våra motiv; vi våga påstå, det vi utgå från lika fosterländska tänkesätt, som frihandelsvännerna.

Jag har ansett det vara af vigt att, hvad utgång denna traktat än må få, och då vi vid denna riksdag ännu en gång komma i tillfälle att vidröra tullfrågan, framhålla detta för att försvara protektionisternes ståndpunkt, så att man icke må kunna säga att protektionismen, om traktaten går igenom, ohjelpigen fallit.

Herr Liss Olof Larsson: Herr Talman! Mine Herrar! Jag har icke utan afsigt uppskjutit så länge att begära ordet. Jag har nemligen velat höra de många skäl, som jag visste skulle framdragas i denna sak, för att möjligen kunna komma på andra tankar, än jag förut hade. Omkring 30 talare hafva nu talat för traktaten; och det har blifvit sagdt från deras sida, att alla skäl legat på den sidan, och att den motsatta sidan icke kunnat framdraga något verkligt skäl för sin åsigt. Det är då icke angenämt för mig att nödgas erkänna att jag icke blifvit öfvertygad af dem, ty på samma gång måste jag ju erkänna, att jag icke förstår att bedöma deras skäl.

Ehuru jag är fullt öfvertygad om den utgång, som denna fråga får, och jag således icke uppträder med anspråk på att den mening, hvilken jag omfattar, skall blifva den segrande, har jag likväl begärt ordet för att till protokollet tillkännagifva mina tankar, emedan genom det beslut, som Kammaren kommer att fatta, Riksdagen under en lång följd af år fräntages dess grundlagsenliga rätt att pröfva dessa frågor, och man således icke vid kommande riksdagar kan derom yttra sig. Jag har för länge sedan med mycken uppmärksamhet genomläst de diskussionsprotokoll, som fördes vid 1865—1866 årens riksdag, då nu gällande handelstraktat antogs; och jag har för min del uppfattat den då varande ställningen så, att om jag varit med vid den riksdagen, så skulle jag hört till deras antal, som röstat mot traktaten, och det skulle städse hafva varit till min glädje.

Jag skall icke förebrå någon af dem, som tala för den nu ifrågasvarande traktaten, att de icke skulle vara lika varma fosterlandsvänner som vi, hvilka tala mot traktaten. Tvärtom, jag är fullt öfvertygad om att de äro lika varma fosterlandsvänner som vi, och mena lika väl med landet som vi, men jag skulle önska att de trodde det-samma om oss, som icke kunna vara med om att bifalla traktatsförslaget. Man har fått höra under denna diskussion lifliga uppmaningar från flere talare, att man borde noga betänka sig, innan man afgåfvé sitt votum i frågan. För min del tror jag, att sådana förmaningar icke behöfva ställas till riksdagsmännen, emedan de nog derförutan alltid veta att betänka sig förr än de afgifva sitt votum. Man har vidare sagt att vi, som yrka afslag å traktaten, skulle ådraga oss ett stort ansvar, om traktaten skulle falla; och flere talare hafva förklarat, att de icke ville åtaga sig det ansvaret. Detta låter som om, derest man icke hade något ansvar, man icke skulle hafva något mot att traktaten förkastades; man vill blott icke bära ansvaret därför, utan lägga det på andra. Jag tror dock att hvarje riksdagsman bör ikläda sig ansvaret för sitt votum, och det ansvaret får han dragas med. Följer

man sin öfvertygelse, så är ansvaret lätt att bära; och man kan icke fordra mera af en riksdagsman än att han samvetsgrant pröfvar hvarje fråga och derefter afgifver sitt votum.

Jag har gjort flera anteckningar om hvad å motsidan yttrats; men det skulle vara mycket anspråksfullt af mig att nu upptaga alla dessa uttalanden till vederläggning. De hafva också förut till stor del besvarats af andra talare. Jag skall därför blott i förbigående be att få göra en eller annan anmärkning, i synnerhet emot de många öfverdrifter, hvartill traktatens försvarare gjort sig skyldige.

En talare i går, hvilken är ledamot af Bevillnings-Utskottet, påstod, att årligen utbetalades åtminstone 20 millioner kronor till de arbetare, som voro sysselsatte i vår trävaruindustri med bräd- och plank-sågning och mera dylikt. Han sade på samma gång att han icke kunde anföra något bevis för denna siffra; men han trotsade den som kunde bevisa motsatsen. Det är på detta sätt, som man framlägger bevis å motsidan. Detta sätt att gå till väga erinrar mig om huru man i min barndom sade, att det vore så eller så många tum mellan solen och månen, men tillade: bevisa om du kan, att så icke är förhållandet. En annan talare, som åberopade några siffror, uträknade att arbetarne togo nästan hela värdet af de trävaror, som exporterades; åtminstone skulle den återstod, som fölle på sågverksegarne och skogsegarnes lott, blifva mycket ringa. Jag vill icke åtaga mig att anföra några bevis mot denne talare; men jag anser att den, som gör ett påstående, äfven måste bevisa detsamma.

Den talare, som jag senast åsyftade, yttrade äfven att han och de med honom liktänkande ville antaga traktaten för att göra nytta åt arbetarne. Det är en stor välvilja mot dem. Alltid är det de fattiga och mindre bemedlade, som få sitta emellan, när det är fråga om något, som man vill drifva igenom. Men märkvärdigt är det, att när dessa arbetare, för hvilka man tyckes hysa så stor välvilja, sammantråda för att rådgöra om åtgärder för att icke de och deras familjer skola svälta ihjel, så tillkallar man både trupper och kanonbåtar för att hindra dem att rådplåga om sina angelägenheter. Det var väl af ren välvilja mot arbetarne!

Samme talare nämnde äfven att, om man förkastade traktaten, skulle man med detsamma slå ihjel Göteborg, Gefle och Sundsvall. Det skulle vara mycket synd, om så skulle inträffa. Men nu faller det sig icke bättre, än att en annan talare på samma sida yttrat, att om traktaten antages, skulle den skandinaviska flaggan krossa Frankrike; han menade förmodligen dess flagga. Alltså: förkasta vi traktaten, så stryka Göteborg, Gefle och Sundsvall; antaga vi den deremot, så stryker Frankrike.

En talare på gefleborgsbänken förklarade, att om man icke antog traktaten, så skulle man få tullkrig årligen vid hvarje riksdag, men att, derest man bifölle traktaten, man skulle få fred under en lång följd af år. Det skulle nog vara en stor fördel att få fred. Men Herr Finansministern yttrade i sitt anförande att, om traktaten antages, Riksdagen endast skulle blifva bunden i afseende å några få artiklar, under det att Riksdagen hade fria händer i afseende å de flesta. Han bebådade således att tullvisterna fortfarande skulle stå öppna; men å andra

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

sidan påstår man, att kriget skulle blifva slut, om man bifölle traktaten. Det är visserligen upprigtigt att erkänna att man nu vill slå ett slag för att sedan få fred; men detta stämmer icke väl öfverens med den bevisföring, som åberopats af andra. Jag har velat påpeka dessa besynnerliga motsägelser från den sidan, der vi hört påstås att alla goda skäl voro till finnandes, för att dermed visa att man kunde blifva villrådig, om man toge för kontant allt hvad som derifrån sagts.

Vidare har man talat om den agitation, som bedrifves af dem, hvilka vilja förkasta traktaten. I så fall skulle vi kunna taga hvarandra i hand. Om agitation eger rum från någondera sidan, så blir det svårt att säga, på hvilket håll den är störst; icke tror jag emellertid den är minst från deras sida, som vilja hafva traktaten. Den talare, som ordade om agitation, påstod att de, som äro emot traktatens antagande, betecknat dem, som äro för densamma, för landsförrädare. Ja, så ungefär tilltalades jag af en ifrig anhängare till traktaten, i det han nemligen frågade mig: du är ju för traktaten? Och då jag svarade nej, sade han: jag hade trott att du var större fosterlandsvän än så, och att du icke ville förråda ditt land. Jag hade icke tänkt att åberopa detta yttrande här i Kammaren, därför att jag tog det mera för ett skämt; men då jag nu hört sådant tillvitas dem, som äro mot traktaten, så har jag icke kunnat underlåta att omnämna detsamma.

Man har här talat om Drags aktiebolag samt om en rik man eller ett rikt bolag i Malmö, hvilka varit nog obetänksamma att underteckna en protektionistisk petition till Riksdagen. Detta har man nu betecknat såsom ofosterländskt och egennyttigt af dem, därför att bolaget ger så stor utdelning på sina aktier, och den ifrågavarande personen eller bolaget förtjenar så mycket penningar. Därföre att man har god vinst på sina aktier, skall man således icke kunna hafva tanke på annat än hvad för en sjeif är speciellt nyttigt eller skadligt, icke kunna hafva sinne för hvad som för fosterlandet är fördelaktigast, vara alldeles i saknad af den medborgerliga allmänandan! Ett i sanning besynnerligt, ett högst orättvist resonement!

Chefen för Finansdepartementet har bland annat yttrat, att vi icke böra sätta tull å maskiner, redskap och verktyg, emedan det skulle vara till skada för vårt industriella lif. Det vore för galet, har man sedermera utropat, att belägga dessa artiklar med tull! Ja, det kan det ju möjligen vara. Men då göra fransmännen också det, som är galet. Ty ser jag efter i deras tulltaxa, så hafva de lagt ganska hög tull på dessa artiklar. Som jag emellertid tror att det i Frankrike också finnes klokt och förståndigt folk, så skola nog fransmännen, då de få veta huru vi göra här i Sverige, äfven taga bort tullen å maskiner och verktyg.

Här har mycket ordats om lyx; och man påstår att den är så mångtydig, att hvad som är lyx under den ena tidsperioden icke betraktas såsom sådan under den andra. Det kan nog vara sant. Men det är också något annat, som härvid måste tagas i betraktande, och det är *vanan*. Hvad som för den ene är lyx, är det icke för den andre, utan till och med en nödvändighet. En del människor kan tycka att bruket af både vin och siden är nödvändigt, en annan del åter anser dessa varor som öfverflödsartiklar. Så sade Herr Finansministern,

att det icke från statsinkomsternas synpunkt är nyttigt att beskatta lyxartiklar, utan att man tvärtom bör nedsätta tullen å dem, emedan de förmögnare då köpa mer deraf, hvilket har ökade tullinkomster till följd; under det åter, om tullen å lyxvaror höjes, motsatsen inträffar. Det är mycket sant: man har hemtat långt större tullinkomster af lyxartiklar efter än före år 1865, då tullen derå nedsattes. Men kan man verkligen deri se en lycka för landet? Kan det vara till landets sannskyldiga bästa, att importen af lyxartiklar ferdubblas? Jag för min del kan åtminstone icke finna det. Då kunde man ju möjligen lika väl komma fram med det förslaget att nedsätta bränvinstillverkningsafgifterna till några ören pr kanna, ty då skulle folket suppa mycket mera och staten få större inkomster. Det finnes nog de, som skulle anse detta vara en lycka; men det kan jag deremot icke göra. För min del tror jag icke att det vore till gagn för fosterlandet, om man stälde så till, att begäret till lyxartiklar uppmuntrades. Ty naturligtvis skola de främmande artiklarne betalas, och derigenom dragas ju för i det hela onyttiga ändamål stora kapital ur landet. Icke blifva vi väl rikare genom att importera den ena skeppslasten vin efter den andra; tvärtom blifva vi jemt upp så mycket fattigare, som det kapital är stort, hvilket är nedlagdt i det utdruckna vinet. Hvad man möjligen skall kunna räkna som behållning är värdet af tombuteljerna.

Man har hört temligen vidlyftigt ordas om den misstro, som skulle visas regeringen genom att motsätta sig detta traktatsförslag, och om det klander man ansåges hafva uttalat mot henne därför att hon framlagt detsamma. Oaktadt jag temligen noga hört på diskussionen, har jag dock icke från den sidan, som yrkar på traktatens förkastande, kunnat uppfatta ett enda yttrande, som i minsta mån kunnat tydas såsom något klander eller något misstroende mot regeringen. Tvärtom har man från den sidan upprepade gånger förklarat, att man ansåge regeringen hafva handlat i allo lojalt och riktigt. Då den förra traktaten med Frankrike närmade sig sitt slut, sökte regeringen se till, under hvilka vilkor en ny traktat skulle kunna afslutas, och sökte dervid förskaffa sig de fördelaktigaste vilkor. Då regeringen sedermera förelade Riksdagen förslaget, borde väl Riksdagen också hafva rätt att besluta deröfver såsom den funne för godt, utan att detta skulle anses såsom något bevis på misstroende emot regeringen. Regeringen har å sin sida gjort hvad hon kunnat; det är Frankrike som varit för hårdhänt och icke velat göra de eftergifter, som varit önskvärda; men derför kan ingen förebräelse riktas emot regeringen.

Jag vill nu icke ingå i någon tvist om fördelarne af frihandel och protektionism, i synnerhet som jag skulle rösta emot traktaten af skäl, som jag sedermera skall nämna, äfven om jag vore den allra ifrigaste frihandlare. Icke heller ämnar jag ingå i någon kritik öfver Utskottets motivering i betänkandet, detta så mycket mindre, som Utskottet i det hänseendet redan fått tillräckligt till lifs af vännerna till traktaten, hvilka klandrat Utskottet vida mer än de, som yrkat afslag å betänkandet. Jag kan dock icke underlåta att uttala min förvåning eller rättare sagdt min glädje, deröfver, att Bevillnings-Utskottet lyckats finna ett orakel, der det kunde finna hjälp, då bevisningen icke räckte till. Då Utskottet nemligen funnit att förlusterna på jern och trä,

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

derest traktaten icke antages, visade alldeles för små siffror, uppenbarade sig helt plötsligt för Utskottet en person, som gaf det några andra uppgifter; och genast var Utskottet färdigt att lemna dessa uppgifter till Riksdagen. Gud vet om icke Utskottet afstyrkt alltsammans, om det icke lyckligtvis träffat på den der märkvärdige personen. Så har det åtminstone velat synas mig. Utskottet har emellertid känt sig tveksamt, och det undrar jag verkligen icke på. Hela bevisföringen i Utskottets betänkande går ut på att visa de stora olyckor, som *kunna* inträffa, om traktaten icke antages. En sådan bevisföring synes mig ej mycket hållbar, ty skall man bygga på sådana antaganden, ja, då kunde man lika så gerna säga: om I icke tagen traktaten, så kommer det en komet eller något annat och sopar bort all landets näring och industri. Det vore väl föga antagligt, men alltsammans är ändå icke annat än lösa obestyrkta förutsättningar. Det hjälper icke att säga, att de fördelar, man skulle få genom traktaten, har man redan förut; och ej heller att de fördelar man genom antagande af den förra traktaten med Frankrike år 1865 dyrt köpte sig, dem hade man menskligt att döma erhållit i alla händelser utan de uppoffringar traktaten medförde. Nej, man skulle gå helt och hållet under, om icke traktaten nu antoges. Det lilla Danmark, som ligger oss så nära, har icke någon traktat med Frankrike, men icke har detta land derföre stått stilla eller gått bakåt. Jag tror tvärtom, att Danmarks ställning i det fallet är fullt så god som vår. Det går t. ex. icke obetydligt med svenska obligationer ut härifrån till Danmark, men aldrig har jag hört att det importerats några danska obligationer till oss. Det torde derföre icke vara så alldeles klart med den der bevisningen, i synnerhet då man lägger hela bevisföringen på omständigheter, som väl möjligen *kunna* inträffa, men för hvilka man icke eger ringaste säkerhet att de någon gång verkligen *skola* inträffa. År 1865 sade man också, att om man icke antog den då framlagda traktaten, vore det mycket ondt som skulle ske all sjöfart, all handel med Frankrike skulle gå förlorad för vårt land, och mycket annat skadligt för vårt land skulle inträffa, om ej traktaten antoges; men sedermera visade det sig, att alla de stater, som icke antogo någon tarifftraktat med Frankrike, lika väl tillförsäkrades alldeles samma fördelar som de, hvilka vårt land så dyrt köpte, och intet af de förutspådda skrämskotten slog in. Nu synes man antaga, att då traktatsvännerna misstogo sig den gången, böra de få rätt nu. Det ligger just icke sträng logik i ett sådant yttrande!

Förut har alltid sagts att det var protektionisterna, som ville skydda näringarne. Nu deremot är det frihandlarne, som åtagit sig det. Men skillnaden är den att, då protektionisterna inskränkte sig till att söka skydda de inhemska näringarne, sträcka frihandlarne hufvudsakligen sin omsorg till att skydda Norge och de norska näringarne, under det de tillspillogifva landets. Man säger, att man skall skydda Norges hyflade bräder äfvensom några hyflerier i Sverige. I Sverige hafva nemligen förut, tror jag, funnits flera sådana snickeri- och hyflerifabriker, än nu är fallet. Vidare säger man att man vill skydda några brukspatroner. Men dessa brukspatroner sjelfva synas icke vara så synnerligen angelägna om ett sådant skydd. Jag har åtminstone hört brukspatroner försäkra detta; men det kan möjligen bero derpå, att jag derom

icke talat med andra än sådana brukspatroner, som icke ville hafva det erbjudna skyddet. De som icke äro brukspatroner påstå likväl, att det är just för brukspatronernes skull, som traktaten bör antagas, och slutligen skall man nu, och det är väl hufvudsaken, genom låga tullsatser skydda dem, som dricka vin, kläda sig i siden, begagna plymer och andra lyxartiklar, genom antagande af denna traktat. Mig förefaller det besynnerligt, att vi — vårt land — numera skola drabbas af tullen icke allenast för hvad vi importera och förbruka, utan ock för hvad vi exportera, och Frankrike förbrukar; för när vi höjt tullen på en vara vid införsel i landet, så har man påstått att priset blifvit högre för den, som skulle förbruka varan — att man har fördyrat varan med just det belopp, som tullafgiften utgjort — och detta låter ju rimligt. Jag har aldrig hört någon påstå, att, när vi höjt tullen t. ex. å kaffe och socker, denna tull skolat drabba producenten och exportören i Brasilien eller Java, derifrån kaffet kommer, utan har man alltid sagt att vi, då vi höjt tullarne, så hafva vi fördyrat varan för konsumenten. Nu deremot påstås från traktatvännernas sida, att vårt land icke allenast drabbas af och får betala de tullar vi ålägga varor, som här förbrukas, utan ock att vårt land, i fall Frankrike lägger tull på varor, som det landet förbrukar, får betala jenväl deras tullar, d. v. s. när vi höja tullen, få vi själfva betala, men när Frankrike höjer tullen, så betalar Sverige!! Bevisningen synes något konstig, men är naturligtvis riktig, ty på den sidan som påstår sådant anses ju all klok bevisföring ligga; men jag får dock icke i mig, att den satsen går riktigt bra i hop.

Vi fingo i går höra från statsrådsbanken hvad målet är eller åtminstone ett af målen för traktaten. Naturligtvis var det att gagna vårt fosterland, men huru? Jo, man hoppades att, om traktaten antages, det icke skulle dröja länge, förrän den tid kommer, då man skulle finna franskt vin på hvarje svenskt bord. Man önskar att vi skola importera massor af vin, så att denna vara tränger ned till hvarje svenskt bord, och man har derföre ock visligen ställt så till, att tullen på t. ex. champagne och andra dyrbara viner är densamma som tullen å det simplaste vin, d. v. s. af ömhet för arbetaren och den fattige ställer man så, att tullen varder lika för de finaste och de simplaste varorna. Man skall hafva låga tullar, säger man, för att få högre statsinkomster; men, såsom tullen nu är bestämd, blir det de mindre bemedlade klasserna i samhället, som få betala tull för sitt billigare vin för att göra det finare vinet billigare för dem, som äro mera bemedlade, detta för så vidt vin skall drickas öfverallt, såsom Hans Excellens hoppades. Slutet på alltsammans blir, att man skall importera vin, konjak, siden och dylika lyxvaror och — utländska handelsresande, ty den frågan kommer efter. Enligt det redan till Riksdagen inkomna förslaget skola nemligen utländske handlande, som resa omkring i landet, betala allenast hälften mot våra egna handelsresande. De senare skola betala full afgift, men de resande utlänningarne skola betala blott hälften. Man vill att vi skola importera siden, vin m. m., men deremot exportera obligationer; ty detta blir naturligtvis följden af den nya lagstiftningen. Derjemte skola vi exportera våra arbetare i stora massor. De som helt visst stanna kvar blifva tjenstemännen, och de äro visserligen ej så få, ty vi hafva ökat deras antal rätt be-

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

tydligt och de sitta nog kvar, sedan vi derjemte ökat deras löner i ganska hög grad, samt affärsmännen, ty de kvarstanna väl också, sedan vi gjort till lifvets högsta uppgift att sälja och köpa samt konsumera. Att producera, det vilja vi deremot lägga på andra länder.

Vidare är nödvändigt, säger man, att antaga traktaten för att skydda vår sjöfart. Nu upplyses det likväl af officiella handlingar att, oaktadt vi hade en traktat med Frankrike afslutad år 1865, har Frankrike likväl gynnat sina fartyg framför våra fartyg. Detta bevisar att till och med om man har en traktat med Frankrike, är man icke skyddad i sin rätt. Frankrike är en stor stat, och en stor stat kan tillåta sig sådant emot en liten stat, men en liten stat kan icke göra det mot en stor.

Vidare, säger man, är traktaten nödvändig derföre att vi behöfva stabilitet i våra affärsförhållanden. Det är hufvudändamålet med hela traktaten, säger man. Det vore visserligen godt, om man kunde få stabilitet i allt; men det låter sig icke göra. Och huru liten betydelse de omtalade tullnedsättningarne å hyflade bräder hafva, kan man se, om man jemför de olika försäljningsbeloppen med hvarandra. Det är andra förhållanden, som bestämma den saken. Om man ser efter i den tabell, som finnes vid Utskottets betänkande, så ser man att år 1875, då vi exporterade till Frankrike 19,862,000 eller icke fullt 20,000,000 kubikfot trävaror, erhöll man för denna vara 16,329,000 kronor. 1879 exporterade man 30,885,000 eller nära 31 millioner kubikfot, utan att man likväl för den senare quantiteten erhöll mer än 16,042,000 kronor. För den sistnämnda quantiteten, fastän öfver 50 procent större, fick man således icke ens fullt så mycket som för den förra. Denna betydliga vexling i försäljningspriset visar, hvilken ofantligt liten roll den i tariffen bestämda afgiften på hyflade bräder spelar. Ser jag på jernexporten, så är förhållandet detsamma. År 1874 exporterades 219,000 centner, för hvilka betalning erhöills med 2,346,000 kronor, men år 1879 exporterades 430,000 centner, utan att likväl försäljningssumman uppgick till mer än 2,650,000 kronor. Således äfven der ungefärligen samma försäljningssumma för en dubbelt så stor quantitet. Detta är ett ytterligare bevis på huru liten roll tullafgiften spelar vid exporten.

Det är äfven ett annat förhållande, som det torde vara skäl att lägga vikt på, nemligen hurusom ett stort land kan göra mycket, som ett litet land icke kan göra. Det större landet kan sålunda hafva två olika tullsatser för samma vara, hvilkas tillämpande är beroende af hvarifrån varan exporterats. Så är det också med Frankrike, som har både sin allmänna tulltaxa och sina särskilda traktater. Deremot lär det icke, enligt Herr Finansministerns åsigt, gå an för oss att hafva olika tullsatser för samma vara, utan måste traktatens bestämmelser, derest den blir antagen, äfven gälla varor, importerade från andra länder än Frankrike, och detta endast derföre att vi äro ett litet folk. För öfrigt synes det mig äfven att, om Frankrike kan undvara vårt trä och jern, böra äfven vi än mer kunna undvara dess viner, siden och andra lyxartiklar; ja, vi borde förr kunna undvara dessa, än Frankrike kan undvara hvad som det hemtar från oss. Det har sagts att vi skulle komma i en obehaglig ställning till Frankrike, om vi icke antoge traktaten. För min del får jag säga, att jag har en bättre tanke

om Frankrike än så. Jag tror nemligen att en liten stat, som förstår att sjelf sköta sina angelägenheter och icke visar något kryperi för de större staterna, stiger i aktning hos dem, men att den deremot förlorar i aktning, om den söker ställa sig in hos de större staterna och dervid frångår hvad den eljest skulle anse nyttigast för sig.

Vidare har man sökt framhålla vådan af att icke antaga traktaten, emedan, om vi afslå densamma, Norge antingen skulle gå miste om traktaten eller ock komma att afsluta en särskild traktat med Frankrike, i båda fallen obehagligt för oss. Hvad det förra antagandet beträffar, eller att Norge icke skulle få någon traktat, så bevisades ju deraf på det allra tydligaste att den nu föreslagna traktaten är så uppgjord, att Sverige blefve den, som finge »släppa till fiolerna», hvarmot Norge komme att draga fördelarne af densamma. Ty vore traktaten så uppstald, att den jemnt afvägde fördelarne för både Sverige och Norge, då skulle ju Norge lika gerna kunna skaffa sig en särskild traktat med Frankrike. Om detta senare land icke vill gå in på en sådan traktat, visar just detta att fördelarne icke äro så afvägda, som jag nyss nämnde. För öfrigt får jag säga, att jag ingalunda tror att norrmännen skulle vilja begära att vi uppoffrade våra intressen för deras skull. För min del åtminstone skulle jag skämmas öfver att ifrågasätta, det Norge skulle till förmån för oss åsidosätta sitt eget lands bästa; jag är viss om att norrmännen se helst att de få sköta sina angelägenheter sjelfva utan vår inblandning, och lika litet som de lära önska att vi skola lägga oss uti deras angelägenheter, lika litet lära de vilja lägga sig uti våra, och allra minst torde de vilja förskaffa sig några fördelar på vår bekostnad.

Man har talat om hvilken stor välsignelse 1865 års traktat medfört för vårt land. Det har dock lika många gånger på andra sidan upplysts om att det allmänna välstånd, hvori landet sedan nämnda tid kommit, skulle hafva inträffat, äfven om icke nämnda traktat blifvit avslutad. Emellertid är det anmärkningsvärdt att, då man talar om den lysande ställning, för hvilken landet skulle skulle hafva traktaten att tacka, man alldeles tycks glömma bort en tid, som dock ligger så nära som år 1878 och 1879. Då var det ett annat ljud här i Kammaren, i synnerhet på flere af deras sida, som nu ifrå för traktatens förnyande. Det var då fråga om grundläggande af en så kallad jernvägshypoteksfond m. m., från hvilken skulle få hemtas låneunderstöd; och man sade att, om sådant förvägrades dem, skulle de helt och hållet gå under, en mängd banker skulle ramla öfver ända, och vår industri skulle till stor del gå förlorad — ja, oerhörda olyckor förespeglades då, om ej staten trädde emellan såsom hjälpare. Jag får säga att en uppblomstring, som icke har mera kraft i sig sjelf än att den ramlar öfver ända vid första motgång, den anser jag icke vara fotad på naturlig grund och icke mäktig af en naturlig utveckling. Äfven den goda ställning, hvori vår sjöfart befinner sig och hvaråt vi måste glädja oss, är, säger man, en följd af traktaten, men lika många gånger har blifvit påvisadt att de fördelar vår sjöfart fick genom 1865 års traktat, dessa hade vi erhållit äfven utan traktat. Vi hafva under den tid, traktaten egt bestånd, upplånat från utlandet hundratals millioner kronor, och vi hafva under samma tid haft enorma inkomster

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

af våra skogar, och detta allt tillskrifver man också traktaten, ehuru det skulle hafva inträffat, äfven om någon sådan icke funnits. Huru har då traktaten kunnat uträtta allt detta? Jo, det måste hafva berott derpå att vi fått betala mindre, än förut, för viner och annat dylikt, som vi importerat. Mig förefaller det dock, som om traktaten varit just till skada derigenom att den hindrat oss att fylla statens behof från det håll, der det lämpligast bort ske. Och om man nu vill skriva allt på traktatens räkning, så vill jag också påminna om en sak, nemligen att vår statsbudget fördubblats. Jag skulle för min del gerna se, att vi finge avsluta traktat icke blott med Frankrike, utan äfven med alla länder på grundvalen af att behandlas lika med den mest gynnade nation; men deremot vill jag icke vara med om att beröfva Riksdagen dess i 60 § Regeringsformen tillförsäkrade rätt att bestämma tullsatserna.

Då jag nu kommit att nämna grundlagen, vill jag äfven förklara, att jag icke anser det vara med grundlagen öfverensstämmande att, på sätt här är föreslaget, binda händerna på kommande Riksdagar, så att man icke kan hemta inkomster för statsverket från det håll, der de eljest med största fördel skulle kunna tagas. Jag kan i det hänseendet icke bättre uttrycka min tanke än genom att citera några ord, som vid 1866 års riksdag, då det äfven var fråga om franska traktaten, yttrades af en talare, till hvars ord vi ännu här i Kammaren lyssna med den största uppmärksamhet. Han yttrade då: »Hvad inom ståndet blifvit yttradt angående den vördnad man bör hysa för en populär regering» — och i det afseendet är ställningen äfven nu alldeles densamma som 1866, ity att vi äfven nu hafva en populär regering — »som nyligen visat prof på villighet att gå folkets önsknin- gar till mötes i en stor och vigtig fråga, så får jag säga, att jag hyser all vördnad och tillgifvenhet för regeringen, men att jag hyser lika stor, om ännu icke något större, för grundlagarnes efterlefnad, och att jag således icke kan med likgiltighet se, att dessa kringgås eller bortadvoceras. Tider kunna komma, då svenska folkets sjelfbeskattnings- rätt skall värderas och behöfva noga upprätthållas; och böra vi der- före icke gifva ett prejudikat till afstående af någon del deraf. Ett sådant kan blifva farligt, och huru man än vänder frågan, så verkar lag- löshet, lagöfverträdelse, uppifrån nedåt, på hela samhället ofördelaktigt.» Med samma ord skulle jag äfven vilja uttala min tanke om den grund- lagsenliga sidan af frågan. Jag kan nemligen icke anse det vara med grundlagen öfverensstämmande att för en så lång tid, som tio år, binda händerna på Riksdagen i fråga om tullen på en hel mängd ar- tiklar. Under de år jag varit riksdagsman har det alltid smärtat mig vid de tillfällen, då man, så att säga, måst söka i alla vinklar och vrår för att finna medel till bestridande af statsutgifterna. Man har nödgats tillgripa tilläggsbevillningen och man har lagt skatt på både likt och olik, kan man nästan säga. Allt detta har man med täl- amod underkastat sig, ty »nöden har ingen lag», och man kan äfven säga, att de skattdragande burit bördan med tälamod, då de sett nöd- vändigheten kräfva den. Då man på detta sätt nödgats lägga skatt på nödvändighetsvaror, som konsumeras af den stora massan af be- folkningen, men jag och många med mig yrkat, att vi i stället skulle

höja tullen på vin, på siden, leksaker och andra dylika öfverflödsvaror, då hafva vi alltid mötts af det svaret, att »det kunde nog vara riktigt, men vi ha ju traktaten». Detta har gjort mig ondt, och nu vill man ändå, att vi skola antaga en ny traktat, som åter binder oss för många år och skyddar dessa artiklar mot en högre tull. Här har ifrågasatts att lägga skatt på malt, på vatten och jag vet icke allt hvilka artiklar, som konsumeras af den stora mängden, men siden, champagne och sådant, det skall man skydda. Jag får bekänna, att detta på mig gjort ett högst pinsamt intryck och att jag finner det vara ett tillräckligt skäl att icke antaga traktaten, att vi genom den förhindras att lägga tull på sådana öfverflödsvaror, som just allra bäst tåla vid en högre beskattning.

Man har här äfven talat om, att frågan har en politisk betydelse, och att det icke vore »politiskt klokt» att nu afslå traktaten. För min del får jag säga, att detta blifvit ett slagord, som alltför ofta missbrukas; ja till och med, när det varit fråga om att bestämma tjänstgöringspenningar för en vaktmästare eller dylikt, har man fått höra, att det icke skulle vara »politiskt klokt» att besluta så, som man eljest ansåg lämpligast och riktigast. Nog kan det väl hända, att det ibland är nödvändigt att göra i politik; men för min del har jag aldrig velat befatta mig med politiken i den meningen, och aldrig lär jag väl heller blifva någon politisk personlighet, och detta af det enkla skälet, att jag alls icke förstår mig på politik i den högre stilen, men så mycket har jag dock sett, att när vi någon gång försökt oss i den, så hafva vi merendels blifvit »dragna vid näsan». Då äfven de, som begripa saken, kunna misslyckas i politiken, så kan jag, som icke förstår den, naturligtvis ännu mindre vara med om att af politiska skäl antaga ett förslag, som jag eljest anser förkastligt. Om jag efter samvetsgrann pröfning finner traktaten vara fördelaktig för landet, så röstar jag för den, hvarom icke afslår jag den, utan afseende på politiken. Jag låter därför icke mitt votum bestämmas af några politiska skäl, och icke heller vill jag att man skall betrakta saken så, att beslutet anses såsom ett förtroende- eller misstroendevotum mot regeringen. Jag röstar för hvarje förslag, som jag anser vara godt, men *emot* hvarje förslag, som jag icke kan godkänna. Jag vill emellertid dermed hafva förklaradt, att jag icke hyst eller hyser något misstroende mot vare sig regeringen eller någon annan, som uttalat en åsigt, motsatt den jag omfattar, ty de kunna i sitt görande och låtande vara livvade af lika varma och fosterländska känslor, som jag sjelf är; och det är ju också möjligt, att jag icke kan tränga så djupt in i en fråga, som de. Men då jag icke i detta fall kunnat följa med dem, som hysa en mot min afvikande åsigt, så måste jag följa min egen öfvertygelse. Det är efter en samvetsgrann pröfning som jag för min del kommit till den åsigten, att traktaten icke skall lända vårt land till nytta, likasom jag tror att det icke är grundlagsenligt att, på sätt, som här är ifrågasatt, binda sin handlingsfrihet för kommande tider. Då jag således är af denna åsigt, och i öfrigt, efter mitt sätt att se saken, icke finner traktaten lända till befrämjande af fosterlandets sanna intresse — och detta ställer jag högst bland alla intressen — så är det också gifvet, att oakadt man har i perspektiv att både vin och dylikt skall, i händelse

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.*
(Forts.)

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

af afslag, blifva dyrare, jag kommer att instämma med dem, som yrka afslag å traktaten.

Herrar *H. Andersson* i Bringåsen, *Magni, Asklöf, F. G. Sandwall, J. E. Anderson* i Säby, *Olaus Olofsson, A. Johansson* i Löfåsen och *And. Hansson* instämde med Herr *Liss Olof Larsson*.

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve Posse: Under den grundliga debatt, som nu tvenne dagar fortgått, hafva för Kammaren blifvit framlagda så många siffror, att Kammaren helt visst af dem fått mer än tillräckligt och skall det vara mig kärt, om Kammarens ledamöter kunnat smälta hela detta stora bevisningsmaterial. Jag har mycken aktning för siffror; men jag har också mot dem ett misstroende, som är välgrundadt, enär det ofta visat sig, att de icke äro fullt korrekta och jag dessutom vet att deras värde i väsentlig mån är beroende på skickligheten hos den hand, som grupperar dem. Jag vill derföre lofva Herrarne att i mitt anförande nu befria eder från ytterligare tillökning i sifferförrådet; men jag skall deremot söka att behandla den fråga, som nu föreligger till Kammarens afgörande, från en mera allmänlig synpunkt.

Mot antagandet af traktaten har man i denna Kammare hufvudsakligen anført tre skäl, nemligen: att Riksdagen derigenom skulle beröfva sig sin handlingsfrihet att framdeles fritt bestämma öfver tulltaxan i vissa delar; vidare att de fördelar, som vårt land tillförsäkrades genom traktaten, icke äro tillfredsställande, men deremot de olägenheter, vid hvilka vi bundit oss genom låga tullsatser å vissa artiklar, särdeles ofördelaktiga för våra förhållanden, samt slutligen att sjöfartstraktaten, som sammanhänger med handelstraktaten, är aldeles öfverflödig, så att på densamma icke behöfde fästas något synnerligt afseende.

Hvad nu först och främst beträffar denna fruktan för att vi skulle afstå från vår handlingsfrihet, så har detta påstående framkallat så allvarliga gensagor, att man här ibland nästan varit benägen tro, att man från den sidan sammanblandat handlingsfrihet med frihandel. Det har höjts så starkt rop på handlingsfrihet, att man icke rätt kunnat förstå dess fullgiltiga befogenhet. Vi böra erinra oss, mine Herrar, att såväl i det enskilda lifvet, som i det offentliga, betingas af hvarje öfverenskommelse — den må afse en stor eller en liten fråga — att båda parterne i viss mån skola afstå från sin fulla handlingsfrihet, och att just denna ömsesidiga eftergift utgör grunden för hvarje fritt aftal. Jag kommer i detta fall in på den frågan, huruvida de betingade fördelarne motsvara de upoffringar, som blifvit ifrågasatta. Jag vill gerna medgifva att de fördelar, som genom traktaten skulle komma landet till godo, afse icke en mångfald handelsartiklar af vårt lands produktion, utan endast några få, men dessa af så mycket större betydelse, nemligen hela vår jernindustri, hela vår trävaruexport och delvis äfven produkter af våra landtmananäringar, och slutligen — hvilket är vigtigast af allt — kan genom traktatens antagande vårt land i afseende å tull- och sjöfartsförhållanden anse sig i förhållande till Frankrike stäldt lika med den mest gynnade nation. Dessa våra exportartiklar

jern och trä äro, såsom vi alla veta, af icke obetydligt värde. Trävaruexporten motsvarar hälften af värdet utaf hela vår export; och jernexporten motsvarar en sjettedel af hela landets exportvärde. Man kan redan af denna uppgift, utan att ingå i någon sorts granskning af huru stor del af denna produktion går till Frankrike, få klart för sig, att traktaten afser artiklar, på hvilka den hufvudsakliga inkomsten af landets export och således äfven landets välstånd i väsentlig mån beror. Ty det är genom exporten, som landet kan draga till sig de nödiga medlen till betäckande af utgifterna för importen.

Man har velat visa, att de fördelar vi genom traktaterna skulle vinna i Frankrike för vårt timmer och vårt jern icke skulle kunna belöpa sig till mer än en obetydlig summa. Vid uträkning, huru mycket exportörerna skulle inbespara genom de lägre tullsatserna å dessa varor i Frankrike, har man kommit till en obetydlig summa i penningar, hvilken man gjort ännu obetydligare genom att jemföra densamma med den minskning i våra tullinkomster, som skulle blifva en följd af de fördelar vårt land betingat sig genom traktaten. Men är det lojalt att resonera på detta sätt, är det med fullt medvetande om dess hallbarhet som resonementet framställes? Jag vill icke säga annat än att jag tror, att det är på god tro tillkommet. Men en enkel erinran torde dock vara tillräcklig för att skingra denna uppfattning, en erinran derom, att här icke är fråga om annat än att, om tarif général tillämpas på vårt jern och trä, så äro dessa artiklar helt enkelt utestängda från den franska marknaden derigenom, att de då icke komma i åtnjutande af de fördelar, som andra länder särskildt betingat sig. Med denna uppfattning af frågan ställer den sig helt annorlunda. Det må väl villigt erkännas att en sådan konsumtionsmarknad för vår jern- och timmerproduktion som den franska måste vara af synnerligen stor betydelse. Herrarne hafva redan blifvit upplyste om hvilka betydliga quantiteter af dessa artiklar som sändas till Frankrike. Och Herrarne kunna äfven vara öfvertygade om, att derest det fortfarande blir för svenska producenter möjligt att med andra länders producenter konkurrera i Frankrike, så skall exporten dit såsom hittills vara i ständigt stigande, och vi derigenom åt oss eröfra en stor och ytterst värderik marknad.

Jag nämnde att genom dessa traktater fördelar äfven bereddes en af våra landtmannaprodukter, nemligen *smör* — det har jag icke hört någon tala om förut under diskussionen. Det är emellertid en ganska stor fördel vi betingat oss i afseende å denna artikel. Ty färskt smör, som enligt tarif général drager en tull af 13 centimer per kilo, är enligt traktatförslaget, liksom ock enligt 1865 års traktat, tullfritt; och *saltadt* smör, hvarå införseltullen enligt tarif général är 15 centimer per kilo, har genom traktatförslaget fått sin tullsats nedsatt till 2 centimer per kilo. Nu kan man säga: vi behöfva icke dessa fördelar, ty vi skicka vårt smör till England och kunna derföre undvara den franska marknaden. Men Herrarne kunna väl förstå, att då smörproduktionen växer så betydligt, som den gjort hos oss, och som den i andra nordliga länder äfven gör, så kan det hända att så mycket smör produceras, att England icke kan äta upp allt, som kan afyttras, och då är det bra att hafva marknad på annat håll. För öfrigt kan det ju

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

äfven vara bra att hafva Frankrike såsom en med England konkurrerande konsumtionsort och derigenom kunna betinga sig högre pris.

En talare har här nyss sagt oss hvad, efter hans uppfattning, traktatsvännernas mening om målet för traktaten vore, och han uppgaf dervid något rätt löjligt. Men det är naturligtvis en missuppfattning af honom; ty målet är icke en sådan obetydlighet, utan det är att för oss bibehålla och vidare utveckla marknaden i Frankrike för våra stora produktionsartiklar. Det är målet för traktaten.

Man har vidare invändt, att de nedsättningar i tullsatser, som af Frankrike blifvit påyrkade, äro obilligt utsträckta. Men med besvarandet af den invändningen behöfver jag väl ej upptaga Kammarens tid, enär min ärade vän och kollega, Chefen för Finansdepartementet, i går så fullständigt utredt denna del af frågan, att jag ej kan göra det bättre. Jag ber endast att med afseende på en af de artiklar, å hvilka tullen blifvit nedsatt, få yttra några få ord, nemligen i afseende på vin. Beträffande denna artikel, har det från många håll invändts af dem, som ogilla traktaten, att de icke kunna finna det billigt, att vin får komma in för så låg tullsats; och jag medgifver ofantligt gerna att, då man här af brännvinet söker bereda så stor statsinkomst som möjligt, vinet äfven skulle vara ett mycket lämpligt skatteobjekt — såvida vi vore i tillfälle att handla fullkomligt fritt i denna sak. Men då frågan ställer sig så, att man måste uppoffra detta önskningsmål för att vinna ett stort resultat, så måste man böja sig för denna nödvändighet, och det är skälet hvarföre jag för min del anser det välbetänkt att här gå Frankrikes önskan till mötes. Herrarne må komma ihåg att den väsentligaste fordran, som af Frankrike blifvit framställd, just är den, som gäller vinet; ty detta är den artikel, som fransmännen äro angelägnast om att få hit för lågt pris. Det ställer sig för Frankrike här likasom för oss timmer och jern ställa sig i Frankrike. En sak har verkligen förundrat mig, och det är att man just här i fråga om handelstraktaten kastat sig in i hela striden om de handelspolitiska frågorna. Det har förefallit mig som om man skulle kunnat begränsa denna strid eller uppskjuta den till dess tulltaxan förekommer till Riksdagens behandling och behandla traktaten och de få artiklar, som der äro föremål för Kammarens pröfning, utan att gifva sig in i striden om frihandel eller skyddssystem.

Slutligen har man velat afslå traktaten äfven af det skälet, att de fördelar, den erbjuder vår sjöfart, skulle vara värdelösa. Man säger nemligen att Frankrike genom allmän lag redan bestämt sjöfartsvilkoren för *alla* folk så, som de nu erbjudas oss genom traktaten. Det är riktigt. Men Frankrike afstår från sin handlingsfrihet, äfven det, i afseende på sjöfartstraktaten. Om vi med Frankrike sluta en handels-traktat och derigenom få trygghet, att dessa vilkor för vår sjöfart från Frankrikes sida bibehållas orubbade under den bestämda tiden, så är det en högst väsentlig fördel, som skall gifva trygghet åt hela den stora näringsgren, som omfattar vår skeppsrederiföreelse. Jag vet väl, att den uppfattningen i Kammaren gjort sig gällande, att det skulle kunna gå mycket lätt för sig att avsluta en sjöfartstraktat alldeles särskildt med Frankrike, men det är en förvillande uppgift, som någon lemnat de Herrar, som tro den; ty det är ej lätt utan tvärtom alldeles

omöjligt att göra det, och Kammaren må därför icke föreställa sig att det, om handelstraktaten faller, skall blifva en möjlig utväg att der-
 efter uppgöra en sjöfartstraktat med Frankrike. Dertill fordras från
 Frankrikes sida ofvisligen som vederlag en tarifftraktat. Om vi så-
 ledes icke få någon sjöfartstraktat med Frankrike, så är det möjligt,
 att Frankrike ändrar den allmänna lagstiftning för sjöfarten som det
 nu har. Har då t. ex. Norge afslutat separat-handels- och sjöfarts-
 traktater med Frankrike, så blir den faktiska följden den, att Norges
 skeppsflotta kan gå in i Frankrikes hamnar, under det svenska flaggan
 icke får blåsa der, emedan den ej kan upptaga konkurrensen med den
 norska. När Frankrike uppsade den förut gällande handels- och sjö-
 fartstraktaten med de förenade rikena, synes mig att regeringen icke
 hade någon annan väg att gå än att öppna underhandlingar om de
 villkor, hvarpå den gamla traktaten kunde förnyas. Jag kan knappast
 tro, att någon regering skulle hafva valt den utvägen att helt enkelt
 låta frågan förfalla och allenast afvakta dagen, då traktaten upphörde
 att gälla, det vill säga i detta fall den 8 November 1881, och då helt
 plötsligt, utan att landets industriidkare haft tid att annorlunda ordna
 sina affärer, låta de nya förhållandena inträda, samt lugnt åse hela det
 onda i affärlifvet och det missnöje, som skulle blifvit en följd af en
 sådan försummelse från regeringens sida, och de förluster, som skulle
 träffat en stor del af vår affärsverld. Ett sådant tillvägagående, mine
 Herrar, skulle säkert väckt ett allmänt ogillande hos svenska folket
 från Ystad till Haparanda; och jag är förvissad, att representationen
 icke skulle hafva försummat att deremot afgifva den allra skarpaste
 protest. Men, mine Herrar, hvad är det nu som de vilja göra, hvilka
 vilja afslå traktaten? Jo alldeles detsamma: de byta blott om datum
 från den 8 November till den 15 Maj. Och detta under ännu mera
 tryckta förhållanden, ty hade traktaten upphört den 8 November, hade
 dock längre tid funnits mellan uppsägningen och traktatens upphörande
 än mellan denna dag och den 15 Maj. Det är således ett stort an-
 svar, som Kammaren skulle påtaga sig, om den afslår traktaten, ett
 ansvar, som helt säkert skulle till sin fulla betydelse uppfattas af hela
 det svenska affärlifvet. En representant har här visserligen sagt, att
 man icke bör varna riksdagsmän, och jag varnar därför icke heller,
 ber Herrarne icke ens betänka, men fäster uppmärksamheten på en
 sats, som eger allmän giltighet, den nemligen att hvarje öfverdrift in-
 nebär sitt eget korrektiv, och jag tillåter mig derjemte uttala den me-
 ningen, att, om traktaten skulle falla, vore det ett ödesdigert beslut
 icke blott för våra stora näringar, utan också kanske för de handels-
 politiska läror, som framställas af dem, som afslå traktaten.

Med noggrant aktgifvande på representationens konstitutionella
 rättigheter upptog regeringen underhandlingarne med Frankrike om en
 ny handelstraktat på basis, att *dels* hvarje öfverenskommelse icke skulle
 vara bindande, förr än den blifvit af de förenade rikenas representatio-
 ner godkänd, och *dels* antalet af de artiklar, för hvilka Frankrike skulle
 komma i åtnjutande af tullindringar i Sverige, borde inskränkas till
 det minsta möjliga. Den första ståndpunkten har regeringen fortfa-
 rande bibehållit, såsom Herrarne må erkänna; den senare åter har re-
 geringen till följd af föreställningar, gjorda från Frankrike, steg för steg

*Angående
 nya handels-
 och sjöfarts-
 traktater med
 Frankrike.
 (Forts.)*

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

måst eftergifva, tills vi slutligen kommit till de bestämmelser, hvilka nu äro framlagda för Kamrarne till pröfning. Det är ganska visst och medgifves villigt, att regeringen för sin del skulle hafva önskat bättre vilkor, men det har icke stått i hennes förmåga att få större medgifvanden än dem, som vunnits. Mot det sätt, hvarpå regeringen behandlat frågan, erkännes villigt, att ingen inom denna Kammare åtminstone framställt någon anmärkning. Tvärtom har jag hört till och med af traktatens motståndare erkännas, att sättet varit riktigt; och för min del är jag ock förvissad, att regeringen fullgjort sin pligt i detta fall och i denna fråga bevakat landets sannskyldiga nytta. Under sådana omständigheter ligger det ju ganska nära till hands att regeringen kan hysa det anspråket att i detta afseende af representationen vinna ett erkännande; och ett sådant kan icke erhållas under annan form än ett bifall till traktaten. Ett afslag åter, mine Herrar, skall otvifvelaktigt från många håll tolkas som ett nederlag; och det kan icke, såsom Kammaren nog finner, gifva styrka åt regeringens ställning. Då vi alla till dess fulla värde uppskatta fördelarne af den skandinaviska halföns unionella förening, tror jag, vi icke böra lemna alldeles ur sigte brödras folkets ställning till denna fråga. I veten alla, mine Herrar, att Norges Storthing enhälligt godkändt traktaten, och bakom det står Norges folk och väntar med oro, att detta godkännande skall bära ett faktiskt resultat. Ty der är meningen om traktatens välgörande inflytande på landets stora näringsgrenar snart sagdt odelad; och det går så långt, att norrmännen anse den alldeles nödvändig för en framtida utveckling af deras stora näringsgrenar, timmerhandeln och sjöfarten. Nu säger man: om vi afslå traktaten, så har ju Norge bifallit den, och då får ju Norge sin traktat i alla fall. Men, mine Herrar, så är det icke; utan om svenska Riksdagen afslår traktaten, så är denna traktat förfallen äfven för Norge, ty Frankrike har underhandlat med de förenade konungarikena och icke med hvardera af dem särskildt. Detta utesluter naturligtvis icke möjligheten för Norge att sedermera, i fall det olyckliga faktum skulle inträffa, att traktaten nu afslås af oss, särskildt med Frankrike uppgöra en ny separat-traktat. Ett afslag är en fråga hvars följder vi icke kunna bedöma, och som vi framför allt icke få helt hastigt undanskjuta med ett: »ja, Norge kan sluta en ny traktat»; ty vi veta icke, om sådant blir för Norge möjligt. Det beror på Frankrike; vi kunna icke bedöma, hvad som kan komma att ske i det fallet. Under mellantiden är det helt naturligt, att i Norge skall uppstå en orolig sinnesstämning, en misstämning, och den kan icke bidra till att stärka det unionella bandet.

Jag har nu endast velat helt kort framlägga regeringens ställning till frågan. Jag hoppas och tror att Kammaren deraf funnit, huru lifligt regeringen önskar ett bifall till Kongl. Maj:ts förslag.

Herr vice Talmannen Ifvarsson: Sedan Hans Excellens Herr Statsministern yttrat sin mening i ämnet, torde det måhända vara öfverflödigt att upptaga frågan till vidare skärskådande, emedan jag förmodar, att vi alla äro temligen på det klara, med hvad vi vilja. Då jag nu emellertid kommer att yttra mig i frågan, tror jag mig således icke om att derigenom kunna komma någon att frångå den asigt,

han fattat, ty det lär han väl icke göra genom ett enkelt yttrande från min sida, helst jag icke ämnar inlåta mig på några sifferberäkningar i frågan. Min egen ställning till densamma anser jag mig dock böra antyda, och det är egentligen därför jag begärt ordet.

Jag vill då till en början yttra några få ord om en antydan, som skett från båda sidorna här i Kammaren, nemligen att den, som icke vore af samma åsigt i frågan som talaren sjelf icke vore en fosterlandsvän. Jag tror, att man kunnat underlåta att fälla sådana yttranden på båda sidor; ty jag anser, att så väl den ene som den andre handlar med den fulla tanken på, att hvad han gör och låter är i fosterlandets sanna intresse. Och om förhållandet är sådant, så bör man väl också respektera hvarandras olika åsikter.

Hvad nu först beträffar frågan om en lägre beskattning af vissa så kallade lyxartiklar och öfverflödsvaror, får jag tillstå, att, om den delen af traktaten vore frigjord från de öfriga delarna, så vore derom icke mycket att tvista. Hvar och en af oss skulle säkerligen då vara sinnad att lägga någon högre beskattning på dessa varor, än som nu är i fråga, lika väl som vi beskatta bränvinet högt, skulle vi vilja göra det med t. ex. vin; men den frågan är icke lösryckt från traktaten, och det är detta som gör skilnaden så stor.

Tullarne gifva oss våra största statsinkomster. Men dervid är likväl att beakta, att det åtminstone beträffande tullen af vin icke är af det främmande landet vi få dem, utan af våra egna medborgare. Det är fråga om en skattelindring, visserligen icke för dem, som bäst behöfde en sådan, men dock en nedsättning i skatt. Att nu afslå hela traktaten endast för det en sådan nedsättning icke vore behöflig, kan således icke ensamt för sig utgöra giltigt skäl för ett sådant afslag. Hvad beträffar det myckna talet om att man skulle upphjelpa näringarne genom att afslå traktaten, får jag säga att det är en uppfattning, som jag icke kan förstå; det målet vinnes ej genom en högre beskattning å sådana varor som vi ej sjelfva kunna tillverka. Jag kan nemligen icke förstå hvilka näringar som skulle hjälpas genom en högre tullsats på t. ex. vin. Således gäller det hufvudsakligen att väga den mindre lämpliga skattenedsättningen mot de fördelar, som i öfrigt kunna vinnas genom traktaten. Att åtskilliga fördelar stå att vinna i afseende på våra exportartiklar, har så tydligt framhållits dels i Utskotets betänkande, dels, och icke minst, från stadsrådsbänken, hvarifrån vi i går af Herr Finansministern fingo höra ett mycket klart och redigt anförande i den delen, att vi väl kunna vara öfvertygade derom, att traktaten åtminstone icke kan lända vår export till någon skada. Nu hafva vi fått höra detsamma från Hans Excellens Statsministern. För min del tror jag, att blott handelstraktaten skall åtminstone medföra så pass stora fördelar att de motsvara olägenheten deraf, att vi bakom oss lemna ett tillfälle att kunna höja skatten på vin.

Om jag antager att dessa fördelar och, jag må säga, nackdelar väga jemnt mot hvarandra — och för min del tror jag att de förra äro de öfvervägande — återstår således frågan, huruvida genom traktaten någon fördel beredes landet för vår sjöfart. I det hänseendet har jag trott mig finna att de, som yttrat sig mot traktaten, icke kunnat anföra några giltiga skäl, då deremot de skäl, som anförts till förmån

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

för densamma, varit mycket bevisande; och påtagligt är att så är förhållandet. Man ser således, att de skäl, som tala för traktatens antagande, äro öfvervägande.

Till dessa skäl skulle kunna läggas några, som ännu icke blifvit särdeles vidrörda. De hafva måhända anförts af någon annan, men det har då undgått min uppmärksamhet. Det är i alla fall skäl, som torde väga något. Jag har visserligen hört en och annan talare yttra: »såsom svensk man vill jag handla fritt och jag bryr mig icke om vårt förhållande hvarken till Frankrike eller Norge; det betyder för mig ingenting.» Men måne man i en fråga sådan som denna kan resonera på detta sätt? Visserligen kan man resonera så, men kan man på fullt allvar föreställa sig, att denna fråga är af så exklusiv beskaffenhet, att den rör oss ensamt, att den icke skulle fästa uppmärksamhet vid sig både i Frankrike och Norge, hvilka länder båda beröras af densamma. För min del är det oförklarligt att man skulle kunna antaga något sådant. Och kan man det icke, så bör man icke heller förkasta traktaten, då man derigenom skulle stöta ifrån sig tvenne särskilda stater. Jag föreställer mig, att vi genom en handels-traktat på samma gång också vunne en vänskapstraktat; och ett vänskapligt förhållande till en större stat kan vid mera än ett tillfälle vara till nytta. Vänskapen sammanknytes också otvifvelaktigt genom den beröring, i hvilken folken komma med hvarandra, då det gäller handel och sjöfart. Måhända hafva många krig undvikits just därför att folken stått i en sådan beröring med hvarandra; och kanske kan man hoppas att äfven hädanefter så kommer att ske. I detta afseende är det icke utan betydelse att stå i vänskapligt förhållande till ett sådant land som Frankrike. Hvad nu beträffar Norge, så icke vilja vi tillfoga Norge någon skada, men icke heller önska vi Norge något sådant företräde framför oss i fråga om sjöfarten, som möjligen kan vinnas genom en särskild traktat med Frankrike, som vi skulle stå utanför. Vi skulle i sådant fall otvifvelaktigt icke komma i någon bättre ställning än vårt grannland för några år sedan gjorde i fråga om myntkonventionen; vi fingo då sannolikt skynda oss efter, för att icke vederväga något värre. Frågan förtjenar därför att tagas i betraktande äfven ur dessa synpunkter, och jag tror för min del, att den i dessa hänseenden är af större betydelse än i öfriga. Härtill kommer nu att norska stortinget redan antagit traktaten och att svenska regeringen, hvilken man åtminstone hade hoppats skulle stå i ett bättre förhållande till representationen än Norges regering lär stå till den norska representationen, med allvar och kraft uppträdt för att få frågan genomförd. Detta är något som vi äfven böra beakta. Man kan visserligen säga, att man hvarken behöfver beakta den ena eller andra af dessa omständigheter. Men är man så förmäten, så går man väl långt; då kan man slutligen få stå ensam, ingen menniska kan vara sig sjelf nog, intet folk kan lefva för sig sjelf, vi behöfva hvarandra och vi måste alltid i viss mån förlita oss på hvarandra, och detta kunna vi i synnerhet då tydliga bevis föreligga för hvad som bör göras.

Skärskådard man frågan från alla synpunkter, torde resultatet sålunda blifva att vi icke kunna med skäl afslå ifrågavarande förslag. En omständighet, äfven värd att tagas i betraktande, tillkommer dess-

utom, nemligen den att icke allenast Bevillnings-Utskottet tillstyrkt Kongl. Maj:ts proposition, utan Första Kammaren äfven redan i öfverensstämmelse dermed fattat beslut i frågan. Afslås nu förslaget af denna Kammare, så kommer Andra Kammaren ensam att stanna i ansvar för frågans fall gentemot alla dessa omständigheter, som tala för bifall. Jag undrar om fosterlandet skulle anse sig mera belåtet med ett sådant beslut än med ett bifall till förslaget. Jag för min del betviflar detta; och jag icke blott betviflar det, jag är alldeles säker derom att fosterlandet icke kan blifva belåtet dermed. Mine Herrar! Vi måste taga alla dessa omständigheter i betraktande, innan vi fatta vårt beslut. Jag vill icke öfvertala någon, dess hellre som jag tror att ingen låter förmå sig att frångå sin en gång bestämda öfvertygelse, men jag har icke velat lemna detta tillfälle obegagnadt att uttala min egen tanke i frågan. Må vi taga frågan mera allvarligt än min ärade vän på dalabänken, som i sitt anförande endast roade sig med att leka med ett ord här och ett der. Jag vill visst icke förneka att det kan vara roligt att få höra qvicka uttryck, men jag får dock säga, att, när det gäller en allvarlig sak, sådan som denna och som är af betydelse äfven för andra än oss, anser jag det icke lämpligt att leka med den, såsom han behagade göra. Jag har icke kunnat underlåta att påminna honom om detta; jag anser, att Sveriges representanter böra allvarligt se på frågan och derefter handla. Jag, som allvarligt tagit frågan i öfvervägande och handlar derefter, yrkar bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

I detta anförande förenade sig Herrar *L. J. Larsson, Sven Nilsson, Abr. Rundbäck, Wieselgren* och *Stormats Mathias Olsson*.

Herr Herslow: Då jag i dag på förmiddagen begärde ordet, skedde det för att besvara några direkt mot mig gjorda anmärkningar. Åtskilliga talare hafva nemligen behagat citera mina yttranden och till några af dem, som så gjort, nödgas jag säga att de citerat felaktigt. Den ärade talaren på venersborgsbänken har sålunda bland annat förklarat, att jag skulle yttrat, att protektionisterna icke hade rena motiv för sina anspråk, och han tillade, att han antecknat detta mitt yttrande. Jag ber likväl att få uttryckligen förklara, att hans anteckningar i detta fall varit origtiga, ty något sådant har jag icke yttrat. Mina ord föllo deremot ordagrant sålunda: »att försöket att fullkomligt utrota den menckliga njutningslystnaden har misslyckats äfven för en renare och jag vågar påstå ädlare religion än protektionismen.»

I fråga om att korrigerera citat har onekligen en talare på dalabänken gifvit anledning till ett ganska utförligt uppträdande icke blott med afseende på mitt yttrande utan angående en stor del af Kammarens öfriga ledamöters. Men det vore måhända otacksamt att inlåta sig i någon kritik af hans yttrande, otacksamt emot den välvilliga afsigt, som tycktes ligga till grund för hans föredrag, att nemligen på ett muntrande sätt för Kammaren och läktaren fördrifva en stund af en diskussion, som hotar att blifva allt för tröttande och till hvars förlängande jag därför icke med ett ord vill bidraga.

Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)

Herr Svensén: Jag afstår från ordet och inskränker mig till att yrka bifall till Utskottets hemställan.

Herr Wallenius: Då jag anser den nu föreliggande frågan vara af en ofantligt stor vikt för vårt land och folk, har jag icke velat underlåta att tillkännagifva min ståndpunkt i densamma. Den föreslagna traktaten öppnar för våra hufvudnäringar en så vidsträckt marknad, att jag icke kan finna något rimligt skäl, hvarför vi icke skulle antaga den. Den bereder för vårt jordbruk äfven fördelar, som kanske här icke ännu nog kraftigt blifvit påvisade. Det har sålunda anmärkts, att vår hafreexport icke blifvit i traktaten berörd. Men då traktaten föreskrifver, att vi skola blifva likställda med de mest gynnade nationer icke blott med afseende på de artiklar, som traktaten uttryckligen omnämner, utan äfven i fråga om dem, som den icke upptager, så är det klart, att äfven vår hafreexport faller inom traktatens skydd. Smör t. ex., som på senare tider producerats till så stor myckenhet inom vårt land, till stor båtnad för vårt jordbruk, bland annat derigenom, att en stor del af hafreskörden åtgår till kreaturens utfodring, har äfven blifvit i traktaten tillgodosedt på så vis att denna vara i traktattariffen blifvit åsatt, såsom saltadt, en tull af $\frac{6}{10}$ öre per skålpund, under det den deremot i den allmänna tariffen är upptagen till en tull af $6\frac{6}{10}$ öre per skålpund. Häri ligger onekligen en ganska talande fördel, som länder vårt jordbruk till stor fromma. Man torde invända, att denna fördel uteslutande skulle komma de större jordbrukarne till godo, men detta är icke förhållandet, ty inom vårt land finnas numera mejerier snart sagt inom hvarje by och genom det hjälpmedel, som på senare tider uppfunnits för mejerihandteringen, nemligen separatorerna, komma vi snart derhän att smörberedning kan försiggå med samma fördel vid hvarje mindre bymejeri som vid de större jordbrukarnes mejerier. Det är dessa omständigheter jag hufvudsakligast fäst mig vid, då jag sjelf är jordbrukare; och jag har då funnit, att den franska traktaten är af oerhörd vikt för vårt land. Att dess förkastande kan medföra ganska väsentliga politiska svårigheter och förvecklingar, det hafva vi hört af Hans Excellens Herr Statsministern, och det böra vi äfven nogsamtt lägga märke till.

Jag vill för min del hafva till protokollet uttalat dessa ord, på det jag icke må kunna af landet beskyllas för att hafva medverkat till de olyckor, som möjligen kunna blifva en följd af traktatens förkastande.

Jag yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Rydin: Jag vill icke förlänga denna diskussion; jag vill endast tillkännagifva att den belysning, frågan af öfverläggningen fått, stäkt min förut hysta öfvertygelse om vigten för vårt land af denna traktats antagande, och jag yrkar därför bifall till Utskottets förslag.

Herrar *Berg, Lyth, Lyttkens, Bokström, N. J. Boström* i Simmarorp, *Lindgren* och *Rundgren* förenade sig med Herr Rydin.

Herr C. A. Jönsson: Då man får ordet först sedan 55 à 60 talare yttrat sig i frågan, torde flera af Kammarens ledamöter fråga sig, hvad jag kan hafva att säga, som icke sagts förut; och det vill jag äfven bekänna, att flera af de talare, som här uppträdt, icke haft något synnerligen nytt att andraga. Jag kan dock icke underlåta att säga några ord för att angifva min ställning till frågan.

Då jag först genomläste den Kongl. propositionen, fann jag den icke så tilltalande, som jag önskat. Jag vill likväl förklara, det jag anser, att — då de personer, som af Sverige och Norge varit utsedda att uppgöra denna traktat, sökt att efter bästa förmåga gagna Sverige och Norge, men icke lyckats ernå något bättre resultat än de nu gjort — det dock vore en stor fördel för oss att antaga traktaten, och jag kommer också därför att rösta för densamma. Det kan ingalunda förundra mig, att en temligen skarp diskussion här fördes 1865, då traktaten första gången antogs, och vore det nu första gången det gälde en sådan fråga, skulle jag också hysa stora betänkligheter vid att antaga densamma. Nu hafva vi deremot 17 års erfarenhet i afseende på traktaten, och de förmåner, densamma beredt oss, äro redan af så många talare framhållna, att jag ingalunda tror mig kunna göra det bättre. De spöken, som traktatens motståndare då sågo eller sökte framkalla, hafva lyckligtvis ännu icke uppenbarat sig.

Då jag betraktar tulltaxan, kan jag icke anse den såsom något annat än en beskattning på svenska folket, och i följd deraf måste jag förklara, att jag icke vill vara med om att lägga högre tull på folket än som behöfves, för att få statsbudgeten att gå ihop.

Vid genomläsandet af traktaten fäste jag mig i synnerhet vid den derstädes förekommande rubriken: siden, alla slag; och jag ansåg då, att det vore min skyldighet att söka på statistisk väg se till, huru stor importen af denna vara på senaste tider varit, och huruvida det verkligen vore farligt att antaga detta förslag med dessa stora skattelindringar på denna artikel. Jag fann då, att hela tullinkomsten af denna förhatliga vara, som Andra Kammaren i alla fall anser vara så lämplig såsom beskattningsföremål, uppgick till ungefär 70,000 kronor per år i genomsnitt. Om man nu tänker sig en mycket hög tull lagd på denna vara för att derigenom vinna en statsinkomst, så — mine Herrar — huru många gånger skulle vi icke då få fördubbla den nuvarande tullen för att på det sättet komma till någon betydligare siffra. Betänker man då att, genom att höja tullen alltför mycket, man lätt kan råka in på ett annat område, nemligen att få in dessa varor utan tull genom smuggeri, så torde detta sätt att höja statens inkomster icke vara säkert, ej heller lämpligt.

Protektionisterna hafva uttryckligen uttalat sig på följande sätt: »när andra länder börja höja sina tullar, då böra äfven vi göra det». Men är det verkligen så? Nej, mina vänner, jag tror vi böra tacka Gud, att vi icke behöfva höja tullarne. Jag tror äfven, att anledningen, hvarför andra stater måste tillgripa höga tullsatsar, ligger deri, att de icke på annat sätt förmå fylla sina budgeter. Låt om oss därför tacka Gud, att vi ej behöfva tillgripa detta nödfallsmedel.

En talare på kalmarbänken, som är mycket emot den nuvarande traktaten, satt i Bevillnings-Utskottet 1865, och var då en stor ifrare

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

för traktaten. *Då*, mina vänner, var det fråga om att nedsätta tullarne med öfver 2 millioner; *nu* är det fråga endast om, snart sagdt, att bibehålla status quo. Men nu när det är fråga endast om status quo, då är han en af traktatens ifrigaste motståndare. Jag har i min hand bondeståndets protokoll för 1865 års riksdag, men skall ej besvära Kammaren med att uppläsa det anförande, denne talare höll då; det är mycket välbetänkta ord han då uttalade. Men då tiden är så långt gången och Kammaren nu i fyra långa plena diskuterat frågan, så ber jag att få sluta med att yrka bifall till Utskottets förslag. Jag säger icke som den talare, jag åberopat: »jag är för mycket svensk till att yrka bifall till traktaten», utan jag slutar med att försäkra, att jag är för mycket svensk för att yrka afslag å traktaten och för mycket svensk för att lägga högre skatter på folket än vi behöfva.

Herr H. Andersson i Nöbbelöf: Som Kammarens tid varit så länge tagen i anspråk för denna sak, vill jag icke längre uppehålla Herrarne, utan helt kort tillkännagifva, att jag omöjligen kan instämma i protektionisternas uttalade åsichter att förhöja tullavgifterna. En allmän förhöjning af nu gällande tullsatser synes mig nemligen framskymta bakom en del yttranden, som i dessa dagar blifvit fälda här i Kammaren. Här har till exempel yttrats, att till de stundande stora reformerna behöfs mycket penningar och att vi därför ej nu böra binda oss vid låga tullsatser. Det är således fråga om att till bestridande af kostnaderna för det nya försvaret höja tullarne! Men, mine Herrar, jag har ännu ej hört någon, som visat, att vi genom förhöjning af tullen på så kallade lyxartiklar skulle kunna i den vägen tillföra statskassan en nämnvärd inkomst, och då jag såsom representant för en del af svenska allmogen omöjligen kan hylla ett skattesystem, som genom höjda tullar på nödvändighetsvaror, som i främsta rummet drabba den mindre bemedlade befolkningen, vill betäcka kostnaderna för landets försvar, så yrkar jag bifall till Kongl. Maj:ts proposition.

Herr Magnus Jonsson: Jag har gifvit akt på ropen å proposition och skall ej länge upptaga tiden, men icke heller låta nedtysta mig. Att börja med ber jag få upplysning om en sak, som förekommer i Kongl. Maj:ts proposition, men som jag ej hört någon af de föregående talarne beröra. Jag måste därför höra mig för, om jag möjligen misstagit mig. På elfte sidan i propositionen står nemligen att »fullmäktige upprepa de förbehåll, hvilka de under det åttonde sammanträdet framställt, i afseende å de för franska viner och spritvarors införsel till de förenade rikena fastställda bestämmelser». I denna proposition eller i Utskottets betänkande har jag icke fått reda på hvad det är, som behandlats i åttonde sammanträdet. Jag tror att det är en småsak, men det kunde ju möjligen också vara en sak af större betydighet.

Jag har frågat en person, som sagt mig att detta skulle häntyda på åttonde artikeln, men det kan jag icke tro. Kunde jag blifva nöjaktigt upplyst om denna sak, torde min anmärkning få anses obefogad.

Medan jag har ordet, vill jag bedja att få bemöta en talare, som under förmiddagen och jemväl nu på eftermiddagen yttrat sig. Det

var nemligen den talare från Malmö, som sade att han träffat en handlande, som för tre år sedan kunnat köpa ett hus för 135,000 kronor, men tre år senare hade huset stigit i värde till 170,000 eller 175,000 kronor och då hade han gjort en så och så stor förlust och denna förlust borde han icke upptaga på sitt vinst- och förlustkonto. På samma sätt, sade ifrågavarande talare, hade Bevillnings-Utskottet gjort, då det hade räknat ut att man skulle göra en förlust genom antagande af traktaten, men jag hemställer om icke Utskottet räknat rätt, då det tillämpat de nya tullsatsen, som skulle komma att gälla, derest icke traktaten komme till stånd.

Man hörde vidare på förmiddagen en blomstermålning öfver våra näringsars framåtskridande, som skulle hafva förorsakats af 1865 års traktat.

Samme talare yttrade att protektionisterna ingenting lärt och ingenting glömt. Ja, detta yttrande må få stå för talarens räkning och vill jag erkänna att jag icke lärt så mycket och följaktligen icke kunnat glömma så mycket, men jag ber att få göra den ärade talaren den frågan, om han icke glömt äfven en del af hvad han lärt.

Man har nemligen åberopat det stora framåtskridande, som sedan 1865 egt rum i alla riktningar och särdeles i våra storartade jernvägsbyggnader, men om vi tänka på vår skuldsättning sedan 1865 och finge en statistisk utredning öfver alla de lån, som landet, städerna och staten sedan 1865 ådragit sig, tror jag icke förhållandet kan sägas vara så lysande, som den talaren velat låta påskina.

Jag erkänner att folket gör utgifter på njutningsmedlet kaffe, men jag tror att den tid skall låta vänta på sig, då det kommer att göra utgifter på franska viner. Har man emellertid den förhoppningen, då är det icke underligt att man vill råda oss att antaga den ifrågavarande traktaten.

Jag vill härmed icke hafva sagt, att jag ser någon så stor fara i att traktaten antages, helt säkert kommer det att uppväcka ett allmänt klander i landet att de artiklar, som åtminstone landtbefolkningen och äfven en stor del af städernas befolkning anser vara skadliga, skola draga låga tullar och gynnas vid tullbehandlingen, medan man lägger skatter på andra varor.

Här framställer sig visserligen frågan på något annat sätt, ty det är tydligt att Frankrike vill hafva ut sitt vin och därför vill bestämma lägre afgifter.

Om de, som nu ifrå för antagandet af denna traktat, skulle vilja minska den direkta och indirekta beskattning, som ligger på den arbetande och mera betryckta befolkningens skuldror, då skulle jag icke hafva så många invändningar att göra. Men när det blir fråga derom, så säger man att man skall plocka hönan, så att hon icke skriker. Detta vill jag icke vara med om och icke heller de, som representera landsbygden, ty vi känna att den klagan öfver dryga skatter, som höres från de mindre bemedlade, är berättigad. Men jag hoppas att de, som vilja antaga traktaten, komma att i handlingssätt visa vid behandlingen af tullbetänkandet, att de icke äro rädda för att beskatta äfven något sig sjelfva.

En ärad talare från Sundsvall gjorde under sitt anförande en be-

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

*Angående
nya handels-
och sjöfarts-
traktater med
Frankrike.
(Forts.)*

synnerlig uträkning. Jag var icke i tillfälle att åhöra hans yttrande från början, och jag kan derföre icke kriticera det mycket, men till en del kan jag göra det. Endast detta vill jag säga, att jag befarar att denna hans uträkning varit af samma beskaffenhet som den han gjorde för några år sedan, då han ville påstå att man på ett år kunde försälja 60,000 pund hö från ett eller två hemman i Norrland.

Jag slutar med att yrka afslag å Bevillnings-Utskottets förslag.

Herr Lundberg: Liksom jag icke kunnat finna annat, än att Kongl. Maj:t haft giltiga skäl för antagande af nu ifrågavarande handels- och sjöfartstraktat, anser jag, på grund af hvad i saken förekommit och blifvit anfördt och särskildt sedan Norges storting godkänt traktaten, äfven svenska Riksdagen böra till densamma lemna sitt samtycke; och instämmer jag derföre i yrkandet om bifall till Bevillnings-Utskottets betänkande.

Herr Olof Andersson i Lyckorna: Jag har icke begärt ordet för att söka framlägga några ytterligare skäl till de redan anförda för traktatens antagande, utan endast derföre, att jag anser det vara en hvar representants skyldighet att angifva sin ståndpunkt i en så vigtig fråga. Af Kongl. Maj:ts proposition i ämnet och synnerligast af de upplysningar, som lemnats under den uttömmande debatt, som egt rum i frågan, har jag kommit till den fulla öfvertygelsen, att fördelarne för landet af traktatens antagande långt öfverväga olägenheterna; och är det på grund häraf som jag finner mig manad att yrka bifall till det föreliggande förslaget.

Härmed var öfverläggningen slutad. Herr Talmannen gaf propositioner, enligt de gjorda yrkandena, såväl på bifall till Utskottets hemställan som ock på afslag derå; och fann Herr Talmannen den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Votering blef begärd, i anledning hvaraf en så lydande omröstningsproposition uppsattes, justerades och anslogs:

Den, som bifaller Bevillnings-Utskottets i 1:sta punkten af Betänkandet N:o 4 gjorda hemställan, att Riksdagen må meddela det af Kongl. Maj:t äskade godkännande af de med Frankrike afslutade nya handels- och sjöfartstraktater,

röstar Ja;

Den, det ej vill,

röstar Nej;

Vinner Nej, har Kammaren afslagit Bevillnings-Utskottets omfördälda hemställan.

Omröstningen försiggick och visade 113 Ja mot 81 Nej; hvadan Utskottets hemställan bifallits.

2:dra punkten:

Blef jemväl bifallen.

§ 2.

Herr *E. G. Boström* anmälde en motion, angående tillägg till Kongl. Maj:ts proposition N:o 32, med förslag till ny tulltaxa.

Denna motion, som erhöi ordningsnummern 119, bordlades.

§ 3.

Till bordläggning anmäldes Lag-Utskottets Utlåtande N:o 28, i anledning af Riksdagens Justitieombudsmans hemställan om tillägg till 23 kap. Strafflagen.

Detta utlåtande skulle å föredragningslistan för nästa sammanträde uppföras framför de ännu oafgjorda ärenden, som redan blifvit två gånger bordlagda.

§ 4.

Justerades protokollsutdrag.

§ 5.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

Herr <i>E. G. Boström</i>	under 4 dagar från och med den 20 Mars,
» <i>M. Dahn</i>	» 8 » » » » 20 »
» <i>S. F. Norén</i>	» 14 » » » » 27 »
» <i>J. Rundbäck</i>	» 12 » » » » 27 »
» <i>L. Jönsson</i> i Sandby	» 14 » » » » 27 »
» <i>A. Svensson</i> i Lösen	» 14 » » » » 27 »
» <i>C. G. Otterborg</i>	» 14 » » » » 29 »
» <i>A. Andersson</i> i Smedbyn	» 14 » » » » 29 »
» <i>G. A. Forsell</i>	» 8 » » » » 29 » och
» <i>P. Pehrsson</i> i Törneryd	» 13 » » » » 2 April.

Kammarens ledamöter åtskildes kl. 10 e. m.

In fidem

H. A. Kolmodin.

Rättelser

i Andra Kammarrens protokoll N:o 22:

sid. 40, rad. 14 och 15 uppfir. *står*: traktatens *lås*: traktaters
 » 40, » 23 uppfir. *står*: femtonde och början af sextonde århundradet
lås: fjortonde och början af femtonde århundradet